

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง กับความวิตกกังวลของมารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษา ตามกรอบทฤษฎีการปรับตัวของรอย (Roy's Adaptation Model) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม กับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของมารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษา 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง กับความวิตกกังวลของมารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษา และ 3) ความสามารถในการทำนายความ วิตกกังวลของมารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษาของการสนับสนุนทางสังคม และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 120 ราย สถานที่ทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ หอผู้ป่วยสูติกรรมทั่วไป และหอผู้ป่วยสูติกรรมพิเศษ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เก็บข้อมูลโดยผู้ช่วยผู้วิจัยที่ได้รับการแนะนำทำความเข้าใจแล้วโดยใช้เครื่องมือประกอบด้วยแบบสอบถาม 4 ส่วนคือ 1) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม 3) แบบสอบถามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และ 4) แบบคัดกรองอาการวิตกกังวลและอาการซึมเศร้า และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย สถิติสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) และสถิติ ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for WINDOWS

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ระหว่าง 15 - 39 ปี เฉลี่ย 27.01 ปี มีการศึกษา (ระยะเวลาดำเนินการในการศึกษา) 0 - 16 ปี เฉลี่ย 9.99 ปี มีจำนวนบุตรโดยรวม 1 - 4 คน เฉลี่ย 1.67 คน และมีอายุครรภ์ 27 - 42 สัปดาห์ เฉลี่ย 38.27 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพรับจ้างมากที่สุดคือ ร้อยละ 70 รองลงมาคืออาชีพแม่บ้าน ร้อยละ 21.7 ส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์สูญเสียบุตร คือ ร้อยละ 74.2 ส่วนใหญ่คลอดปกติ ร้อยละ 73.3 และไม่มีภาวะแทรกซ้อนขณะตั้งครรภ์ ร้อยละ 98.3 คะแนนการสนับสนุนทางสังคมอยู่ระหว่าง 55 - 114 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 94.13 คะแนน คะแนนความรู้สึกมีคุณค่าใน

ตนเองอยู่ระหว่าง 8 – 48 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 32.87 คะแนน และคะแนนความวิตกกังวลอยู่ระหว่าง 1 – 19 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.44 คะแนน เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า การสนับสนุนทางสังคมของมารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ในทางลบกับความวิตกกังวลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ในทางลบกับความวิตกกังวลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) และเมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) พบว่าความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของมารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษาสามารถทำนายความวิตกกังวลได้ร้อยละ 43.50 ($F_{1,118} = 92.73, P < .001$)

การอภิปรายผล

จากการศึกษาสามารถตอบสมมติฐาน และอภิปรายผลได้ดังนี้คือ

สมมติฐานที่ 1 การสนับสนุนทางสังคม ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และความวิตกกังวลของมารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษา มีความสัมพันธ์กัน

1.1 เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมของมารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .261, p < .01$) (ตารางที่ 4) ดังนั้นสมมติฐานนี้จึงได้รับการสนับสนุน

กล่าวคือ การที่มารดารับรู้ถึงการสนับสนุนทางสังคมมาก จะทำให้มารดาที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงขึ้น ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าในขณะที่ตั้งครรภ์มารดาอาจเกิดความเครียดเนื่องจากมีความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย และจิตสังคม ดังนั้นมารดาจึงต้องการความช่วยเหลือ และกำลังใจจากบุคคลต่างๆรอบตัว เมื่อมารดาได้รับรู้ถึงการสนับสนุนจากบุคคลรอบตัวจึงทำให้มารดาเกิดกำลังใจ และอบอุ่นใจ มีความมั่นใจที่จะต่อสู้กับความเครียดและการเปลี่ยนแปลงขณะตั้งครรภ์ ทั้งนี้ส่งผลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองดังที่แมคฟาแลนด์ และโทมัส (McFarland & Thomas 1991 : 410) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นผลของกระบวนการประเมินตนเองด้วยส่วนประกอบของการรับรู้ถึงการยอมรับความรัก และความพอใจของผู้ใกล้ชิด นอกจากนี้การพัฒนาความรักความผูกพันของมารดาและทารกขณะตั้งครรภ์อย่างรวดเร็วก็มีส่วนทำให้มารดารับรู้ถึงความมีคุณค่าในตนเองสูงขึ้นด้วย ดังที่ โบว์บี

(Bowby 1982 : cited in Rickelman, et al. 1994 : 68) กล่าวว่่า มนุษย์ทุกวัยจะมีความสุขมากที่สุด มีประสิทธิภพามากที่สุดถ้าได้รับการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพกับบุคคลพิเศษของเขา ดังนั้นมารดาจึงมีแหล่งกำเนิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองที่ต้งทั้ง 2 แหล่งคือ ตนเอง และผู้อื่น นำมาซึ่งความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง สอดคล้องกับการศึกษาของ โสภิต สุวรรณเวลา (2535 : ง-จ) ที่ว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของมารดามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการสร้างความผูกพันระหว่างมารดากับทารก และการสนับสนุนทางสังคมของมารดาอย่างมีนัยสำคัญ และการศึกษาของพรทิพย์ วงศ์วิเศษศิริกุล (2540 : ง-จ) ที่ว่า การสนับสนุนทางสังคมของหญิงหลังคลอดที่มีบุตรคนแรก มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.2 เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมของมารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษา มีความสัมพันธ์ในทางกลับกันกับความวิตกกังวล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.198, p < .05$) (ตารางที่ 4) และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของมารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษา มีความสัมพันธ์ในทางกลับกันกับความวิตกกังวล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.663, p < .01$) (ตารางที่ 4) ดังนั้นสมมติฐานนี้จึงได้รับการสนับสนุน

กล่าวคือ

1) การที่มารดารับรู้ถึงการสนับสนุนทางสังคมมากขึ้น จะทำให้มารดาที่มีความวิตกกังวลลดลง ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า ขณะตั้งครรภ์มารดาพักผ่อนเป็นเวลานานในการที่จะได้สัมผัสทารก คาดหวังว่าจะได้ใกล้ชิดและดูแลบุตรด้วยความทะนุถนอม ดังนั้นเมื่อทารก เจ็บป่วย จึงเป็นการทำลายความคิดฝันเกี่ยวกับทารก เป็นการสูญเสียของบิดามารดา ทำลายความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ทำให้มีความเครียด มารดาจึงประสบกับความยุ่งยาก ใช้เวลาและพลังงานมหาศาลในการปรับตัว ต้องเปลี่ยนแปลงการจัดการในเรื่องแผนการ เป้าหมาย ร่างกาย สังคม และการเงินอย่างมาก (May & Mahlmeister 1994 : 647) ช่วงเวลาดังกล่าวจึงเป็นเวลาที่มาตราต้องการการสนับสนุนจากบุคคล รอบข้างอย่างมาก โคซิเออร์ และเอิร์บ (Kozier & Erb 1988 : 339) กล่าวถึงปัจจัยที่ตัดสินผลของความเจ็บป่วยของสมาชิกครอบครัวตอนหนึ่งว่า ครอบครัวที่มีทักษะการสื่อสารดีจะสามารถวางแผนการในอนาคตและปรับตัวโดยมีความยืดหยุ่นในแผนการตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ดี เช่นเดียวกับ ธอย (Thoits อ้างใน จริยาวัตร คมพยัคฆ์ 2531: 97) ที่ว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นการที่บุคคลในเครือข่ายทางสังคมได้รับความช่วยเหลือด้าน

อารมณ์ สังคม สิ่งของ และข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญ และตอบสนองต่อความเจ็บป่วย หรือความเครียดได้ในระยะเวลาที่รวดเร็วขึ้น นั่นคือการสนับสนุนทางสังคมสามารถส่งเสริมการลดความเครียด และการปรับตัวของมารดานั่นเอง สอดคล้องกับการศึกษาของ จอร์แดน และ ดีลูตี (Jordan & Deluty 1998 : 41) ที่ศึกษาพบว่า หญิงที่เปิดเผยว่าตนรัก ร่วมเพศมากจะมีความวิตกกังวลลดลงมากขึ้น และรับรู้ระดับการสนับสนุนทางสังคมมากขึ้น และ พรทิพย์ วงศ์วิเศษศิริกุล (2540 : ง-ง) ที่ศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคมของหญิงหลังคลอดที่มีบุตรคนแรก มีความสัมพันธ์ทางลบกับอาการวิตกกังวลและซึมเศร้า หลังคลอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ พรทิพย์ วงศ์วิเศษศิริกุล ยุวดี ฤาชา และ สายลม เกิดประเสริฐ (2543 : 209) ศึกษาพบว่า แรงสนับสนุนจากคู่สมรสมีความสัมพันธ์ทางลบกับอาการซึมเศร้าภายหลังคลอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) การที่มารดารับรู้ถึงความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมากขึ้น จะทำให้มารดาที่มีความวิตกกังวลลดลง ทั้งนี้สามารถอธิบายได้เช่นเดียวกับสมมติฐานที่ 1 ว่า เมื่อมารดาได้รับรู้ถึงการสนับสนุนจากบุคคลรอบตัวจึงทำให้มารดาเกิดกำลังใจ และอบอุ่นใจ มีความมั่นใจที่จะต่อสู้กับความเครียดและการเปลี่ยนแปลงขณะตั้งครรภ์ ทั้งนี้ส่งผลต่อความรู้สึกมีคุณค่าใน ตนเองดังที่ แมคฟาลแลนด์ และโทมัส (McFarland & Thomas 1991 : 410) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นผลของกระบวนการประเมินตนเองด้วยส่วนประกอบของการรับรู้ถึงการยอมรับ ความรัก และความพอใจของผู้ใกล้ชิด นอกจากนี้การพัฒนาความรักความผูกพันของมารดาและทารกขณะตั้งครรภ์อย่างรวดเร็วก็มีส่วนทำให้มารดารับรู้ถึงความมี คุณค่าในตนเองสูงขึ้นด้วย ดังที่ โบว์บี (Bowby 1982 : cited in Rickelman, et al. 1994 : 68) กล่าวว่า มนุษย์ทุกวัยจะมีความสุขมากที่สุด มีประสิทธิภาพมากที่สุดถ้าได้รับการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพกับบุคคลพิเศษของเขา นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างเกือบทั้งหมด ไม่มีภาวะแทรกซ้อนในขณะตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่คลอดปกติ และไม่เคยมีประสบการณ์การสูญเสียบุตร (ตารางที่ 2) ทำให้มารดารับรู้ว่าตนมีคุณค่า และประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งแล้ว ดังนั้นมารดาจึงมีแหล่งกำเนิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองที่ดีทั้ง 2 แหล่งคือ ตนเอง และผู้อื่น นำมาซึ่งความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง สอดคล้องกับการศึกษาของ จอร์แดน และ ดีลูตี (Jordan & Deluty 1998 : 41) ที่ศึกษาพบว่า หญิงที่เปิดเผยว่าตนรักร่วมเพศมากจะมีความวิตกกังวลลดลงมากขึ้น และมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมากขึ้น และ พรทิพย์ วงศ์วิเศษศิริกุล (2540 : ง-ง) ที่ศึกษาพบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าใน

ตนเองของหญิงหลังคลอดที่มีบุตรคนแรก มีความสัมพันธ์ในทางลบกับอาการวิตกกังวล และ ซึมเศร้าหลังคลอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 2 การสนับสนุนทางสังคม และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของมารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษา สามารถร่วมกันทำนายความวิตกกังวลได้

เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) พบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของมารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษา สามารถทำนายความวิตกกังวลได้ร้อยละ 43.50 ($F_{1,118} = 92.73, p < .001$) (ตารางที่ 5) เมื่อวิเคราะห์ต่อไปพบว่า การสนับสนุนทางสังคมของมารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษา ทำนายความวิตกกังวลได้อย่างไม่มีนัยสำคัญ ดังนั้นสมมติฐานที่ 3 จึงได้รับการสนับสนุนเพียงบางส่วน

กล่าวคือ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของมารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษา สามารถทำนายความวิตกกังวลได้ สอดคล้องกับข้อสรุปจากการศึกษาหลายการศึกษาของ เคนเดล และ เดวิด (Kendel & David 1982 : [http : anxiety.Cmhc.com/psyhelp/ohapb/ohapbd.html](http://anxiety.Cmhc.com/psyhelp/ohapb/ohapbd.html)) และ คาโรล (Carol E. : [http : www.Ncpamd.com/Postpartum_Depression.html](http://www.Ncpamd.com/Postpartum_Depression.html)) ที่ว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำเป็นปัจจัยเสี่ยงอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความซึมเศร้าในวัยรุ่น และมารดาหลังคลอด ส่วนการสนับสนุนทางสังคม ไม่สามารถร่วมทำนายความวิตกกังวลของมารดาหลังคลอดได้ แตกต่างจากการสรุปของ เจอร์ดีนเจอร์ โฟรเบิร์ก และ ฟอนเตน (Jerdinger G., Froberg D. & Fontaine P. : [http : www.gentlebirth.org/archives/sclsptr.html](http://www.gentlebirth.org/archives/sclsptr.html)) ที่ว่า มารดาที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ใกล้ชิดในระยะเจ็บครรภ์และคลอด จะมีภาวะแทรกซ้อนขณะคลอดและภาวะซึมเศร้าหลังคลอดน้อย ทั้งนี้อาจ เนื่องมาการมีปัจจัยอื่นที่ไม่ได้ศึกษาในครั้งนี้มีอิทธิพลร่วมด้วย เช่น อายุ ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา อาชีพ ลำดับที่ การตั้งครรภ์ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้นำมาซึ่งการรับรู้ถึงความรู้สึกมี คุณค่าในตนเอง และการรับรู้ถึงการสนับสนุนทางสังคม ที่มีผลต่อความรู้สึกวิตกกังวลของบุคคลเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆในชีวิต นอกจากนี้ ประเทศไทยเป็นประเทศที่จัดว่ามีสังคมช่วยเหลือเกื้อกูล สนใจ และเอาใจใส่ดูแลกันและกัน และครอบครัวยังมีลักษณะเป็นครอบครัวขยายอยู่มาก การได้รับการสนับสนุนโดยปกติอาจทำให้มารดาหลังคลอดไม่รู้สึกว่าการได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากนัก ดังนั้นเมื่อวัดการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมด้วยแบบสอบถาม ทำให้ค่าเฉลี่ยของการสนับสนุนค่อนข้าง ห่างจากค่าสูงสุดที่เป็นไปได้ ซึ่งอาจส่งผลต่อค่าการวิเคราะห์การทำนายความวิตกกังวล ผลของการศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อนี้

ข้อเสนอแนะ

การนำไปใช้ในด้านบริการพยาบาล

1. จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า การสนับสนุนทางสังคม และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของมารดา มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นพยาบาลจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการให้การพยาบาลโดยส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคม และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของมารดาหลังคลอดมากขึ้น
2. ควรทำการประเมินการสนับสนุนทางสังคม และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของมารดาทุกราย ในทุกระยะของการตั้งครรภ์และการคลอด เพื่อให้การสนับสนุน และช่วยเหลือมารดาให้สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ที่อาจนำมาซึ่งความวิตกกังวลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายการปรับตัวที่ดี
3. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง แก่สมาชิกในครอบครัว เพื่อบุคคลในครอบครัวสามารถช่วยดูแลหญิงตั้งครรภ์โดยส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคม และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองได้

การนำไปใช้ในด้านบริหารการพยาบาล

จากผลการศึกษาทำให้เห็นว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษา และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสามารถทำนายความวิตกกังวลของมารดาได้ แสดงว่ามารดาหลังคลอดกลุ่มนี้จึงต้องการการดูแลเฉพาะเกี่ยวกับการส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคม และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เพื่อป้องกันความวิตกกังวลภายหลังคลอด ดังนั้นผู้บริหารการพยาบาลควรได้คำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ในการจัดระบบ และกำลังคนในการดูแล เพื่อส่งเสริมให้มารดากลุ่มนี้ลดความวิตกกังวล และส่งเสริมการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ รวมทั้งกระบวนการความผูกพันของมารดาและบุตร

การนำไปใช้ในการศึกษา

1. ควรจัดระบบการเรียนการสอนทฤษฎีการปรับตัวของรอย และนำไปใช้ควบคู่กันในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก

2. ควรจัดเพิ่มเนื้อหา และเน้นให้นักศึกษาพยาบาลเห็นความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคม ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง กระบวนการความผูกพันมารดา-ทารก และการแยกจากในวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลสามารถส่งเสริมการปรับตัวด้าน อึดอมในทัศนของมารดาและครอบครัวขณะขึ้นฝึกปฏิบัติงานได้

การทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิธีการและรูปแบบต่างๆที่อาจทำให้มารดาหลังคลอดที่ทารกถูกแยกไปเพื่อการดูแลรักษา มีความรู้สึกวิตกกังวลลดลง เช่น การให้การพยาบาลโดยส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคม และการส่งเสริมความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การให้ระบบสนับสนุนและให้ความรู้ เป็นต้น
2. ศึกษาผลของการสนับสนุนทางสังคม ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง หรือความวิตกกังวล ต่อการปรับตัวของมารดา เช่น การเลี้ยงดูบุตร การเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา การดูแลตนเอง บทบาทของมารดา เป็นต้น